

УДК 336.711

Анудіч А.О.¹, Бондаренко О.В.²

¹ студ. гр. Е-414м НУ «Запорізька політехніка»

² д-р філос. наук, проф. НУ «Запорізька політехніка»

ЦИФРОВІ ГРОШІ ТА ПОСТМОДЕРНІ ВИКЛИКИ

Проблематика грошей – одна з найважливіших сучасного суспільного дискурсу, що зачіпає не лише економічний вимір, а й соціальні, культурні й інші аспекти людського буття. У світі, де фінансова система все більше віддаляється від своєї матеріальної основи і стає полем інформаційного обміну, поняття грошей набуває нових, багатозначних інтерпретацій. Сучасність, ознаменована розвитком цифрової економіки, глобалізацією та періодичними фінансовими кризами, ставить перед нові питання: чи залишаються гроші лише засобом економічного обміну, чи вони стали механізмом соціального контролю? Чи є гроші універсальним еквівалентом вартості, чи вони перетворюються на симулякр, що сам визначає правила гри в суспільстві?

На межі XX і XXI ст. відбувається безпрецедентна трансформація фінансових відносин. Виникнення криптовалют, алгоритмічного трейдингу та цифрових активів свідчить про те, що гроші дедалі більше відриваються від своєї фізичної сутності, стаючи чистою інформацією. Біткойн, що з'явився як альтернатива централізованим фінансовим системам, кидає виклик традиційним уявленням про монетарну владу. Алгоритми, що управляють біржами, приймають фінансові рішення швидше за людину, а великі корпорації, такі як Google, Amazon і Facebook, формують нові економічні

реальності, засновані на накопиченні даних, а не капіталу в його класичному розумінні.

Віртуалізація економіки є процесом переходу від традиційних матеріальних форм господарювання до цифрових, що супроводжується зміною ролі та функцій фінансових суб'єктів. Цей феномен охоплює широке коло явищ, включаючи розвиток електронної комерції, цифрових фінансових послуг та віртуальних валют. Одним із ключових аспектів віртуалізації є трансформація фінансових послуг через діджиталізацію (процес переходу від традиційних сервісів до використання сучасних технологій в електронному вигляді), що є невід'ємною частиною розвитку сучасної економіки та важливим інструментом для вдосконалення фінансового сектору. Цей процес призводить до появи нових форм фінансових суб'єктів, таких як фінтех-компанії, які надають інноваційні послуги, використовуючи цифрові технології – вони пропонують альтернативи традиційним банківським продуктам, забезпечуючи швидший та зручніший доступ до фінансових ресурсів. Віртуалізація також впливає на глобальну економічну систему, змінюючи структуру ринків та характер економічних відносин. Віртуалізація відносин, зокрема економічних, є процесом переходу відносин та форм взаємодії на ринках, включаючи фінансовий, до цифрових форматів, що змінює традиційні підходи до економічної діяльності.

Криптовалюти, як інноваційна форма цифрових активів, відіграють значну роль у процесі децентралізації (забезпечується технологією блокчейн, яка дозволяє здійснювати транзакції без посередників, банків чи фінансових установ, що надає користувачам повний контроль над своїми коштами) капіталу у сучасній економіці. Їх поява та розвиток сприяють перерозподілу фінансової влади від централізованих установ до індивідуальних користувачів, змінюючи традиційні уявлення про фінансові системи та капітал. Криптовалюти відіграють ключову роль у децентралізації капіталу, надаючи нові можливості для фінансової взаємодії та управління ресурсами. Проте, для забезпечення їх сталого розвитку необхідно враховувати як переваги, так і потенційні ризики, пов'язані з децентралізацією фінансових систем.

Цифровізація економіки приносить як можливості, так і ризики. З одного боку, вона сприяє економічному зростанню та підвищенню ефективності. З іншого боку, існує ризик посилення фінансової нерівності, оскільки не всі мають рівний доступ до цифрових технологій та фінансових послуг. Важливими є забезпечення прозорості та доступності фінансових послуг для всіх верств населення, а також необхідність впровадження цифрових технологій, таких як аналіз великих даних, машинне навчання та смарт-контракти, у процес управління публічними фінансами.

Таким чином, гроші у XXI ст. – це не просто фінансовий актив, а фундаментальний механізм, що визначає політику, соціальні процеси, поведінкові моделі та моральні норми. Їх роль у світі постійно змінюється, і те, чи стануть вони інструментом свободи чи тотального контролю, залежить від рішень, які людство ухвалюватиме у найближчі десятиліття. розглядаючи гроші у контексті кінця XX – початку XXI ст., слід говорити про фундаментальні постмодерністські виклики, які постають перед людством у нову епоху фінансово-економічної реальності.